

עודכן ב- 05/05/2010 16:35

ג'יאת נאסר | מדינה לכל דבר

מאת ג'יאת נאסר

האם יכולה הישות הפלסטינית הקיימת בגדה המערבית וחבל עזה להיחשב כמדינה? לדעתי, התשובה חיובית. לפי המשפט הבינלאומי הפומבי, כדי שישות תיחשב למדינה עליה לעמוד בארבעה תנאים שנקבעו באמנת מונטווידאו ב-1933: 1. אוכלוסייה קבועה. 2. טריטוריה מוגדרת. 3. ממשל המפעיל שליטה אפקטיבית. 4. יכולת לקיים יחסי חוץ עם מדינות אחרות. האם מתקיימים תנאים אלה בישות הפלסטינית?

ברור שהתנאי הראשון מתקיים. משחר ההיסטוריה יושב בפלסטין עם עתיק יומין, הוא העם הפלסטיני. גם התנאי של טריטוריה מוגדרת מתקיים. רבים מבני העם הפלסטיני יושבים בגדה, בחבל עזה ובמזרח ירושלים, וגבולות שטחים אלה ידועים. יש הטוענים, שהתנאי דורש "טריטוריה מוגדרת", ואילו על הגבולות של הישות הפלסטינית קיים סכסוך עם ישראל. אך טענה זו אינה מובילה לאי התקיימות התנאי. מדינות רבות קמו למרות העובדה שהיתה מחלוקת ביחס לגבולותיהן. כמו כן, ישראל אינה יכולה להישמע בטענה כזאת שכן מאז הוקמה לא הגדירה את גבולותיה, לא בהכרזת העצמאות ולא בחוקים שהתייחסו לשטח השיפוט, ולמרות זאת מדינות הכירו בה. מדינות אלה יהיו מחויבות לנהוג כך גם ביחס לפלסטין.

זאת ועוד, הסכסוך ביחס לגבולות ישראל הוא בעצם הסכסוך על גבולות פלסטין בשל הגבול המשותף. לא ייתכן שתנאי המתקיים לצד אחד לא יתקיים לצד השני. באשר לתנאי של שליטה אפקטיבית - מומחי המשפט הבינלאומי בדעה, כי התפתחות הזכות להגדרה עצמית הביאה להפחתה במידת השליטה הנדרשת. המשפטן ואטסון סבור, שיש לבדוק את התקיימות התנאי בשלבים השונים של הסכמי אוסלו. אכן, בהתחלה, עם חתימת הסכם העקרונות, ספק אם היתה לאש"ף שליטה בשטחים. אבל בשלבים המאוחרים, כשנחתמו הסכם עזה יריחו תחילה, הסכם קהיר והסכם חברון, זכה אש"ף לשליטה על אזורים נרחבים בשטחים, וכיום הממשלה הפלסטינית מקיימת מידה רבה של שליטה על האוכלוסייה הפלסטינית, במיוחד בשטחי A ו-B. אכן, שתי ממשלות מפעילות סמכויות, אחת בעזה ואחת בגדה, אך מדובר בסכסוך פלסטיני פנימי, שסופו להיפתר.

גם התנאי של יכולת לכוון יחסי חוץ מתקיים. שכן אחרי הכרזת העצמאות הראשונה ב-1988 הכירו בפלסטין כמאה מדינות. הן החלו לקיים יחסי חוץ עם אש"ף, והארגון הקים ומפעיל בהן שגרירויות פלסטיניות. כמו כן, ב-1971 הכריזה העצרת הכללית של האו"ם על זכות העם הפלסטיני להגדרה עצמית, הכירה באש"ף כנציג העם הפלסטיני למימוש זכות זו ולארגון גם ניתן מעמד של חבר משקיף באו"ם. מועצת הביטחון של האו"ם אף מזמינה את פלסטין לכל הדיונים הנוגעים אליה.

יש הטוענים, שבהסכמי אוסלו נאסר על הרשות לקיים יחסי חוץ, ומכאן שהתנאי אינו מתקיים. בטענה זו אין ממש. שכן בהסכמים לא נכלל כל איסור דומה ביחס לאש"ף, והוא המשיך לקיים יחסי חוץ. שנית, מדובר בהבחנה מלאכותית שהרי הרשות אינה אלא זרוע של אש"ף.

אנו עומדים לפני מדינה, וכל שנותר לעשות הוא להכריז עליה. לאחר עשרות שנים שבהן העם הפלסטיני נושא בעול הכיבוש, הגיעה השעה שיזכה לחירות ועצמאות כיתר העמים.

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון